
OPETTAJAAN USKOVAT KAIKKI

Suomalaisten luottamus kouluunsa on kivikova;
uudistusten sijaan kaivataan vanhoja konsteja

MATTI APUNEN

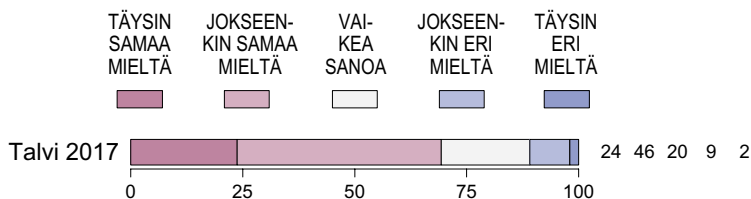
- Jos johonkin uskomme, niin omaan kouluumme. Seitsemän kymmenestä allekirjoittaa väitteen, jonka mukaan suomalainen peruskoulu on maailman paras. Vain noin joka kymmenes suhtautuu asiaan epäillen.
- Ja mitä sitä hyvää muuttamaan. Vain 4 prosenttia suomalaisista uskoo, että koulussa on huutava tarve uudistuksille. Muutenkin koulutyöhön suhtaudutaan konservatiivisesti: enemmistö olisi valmis palauttamaan tasokurssit ja alaluokille numerotodistukset.
- Mutta kun puheeksi tulee perheen oikeus valita koulunsa, äänet hajoavat tasaisesti kouluvalinnan puolesta ja sitä vastaan.
- Tasa-arvon vaatimus on suomalaisilla syvässä, mutta ajatusta lahjakkaiden lasten erityiskouluista ei silti tyrmätä.
- Selvimmän huolen vastaajat esittävät koulun työn häiriintymisestä: käytännössä jokseenkin kaikki olisivat valmiita antamaan opettajille lisää valtuuksia työrauhakysymyksissä.

Voi olla, että koulu on yksi varmimmista asioista, joista kansan keskuudessa vallitsee aito konsensus. Ilmeisesti peruskoulun menestys kansainvälisessä PISA-tutkimuksessa on vakuuttanut suomalaiset, eikä heidän uskoaan tunnu horjuttavan edes Suomen PISA-sijoitusten säännönmukainen lipsuminen viime vuosina. 70 % yhtyy väitteeseen, jonka mukaan ”Suomessa on maailman paras peruskoulu”. (Kuvio 1.)

Naiset uskovat suomalaisen koulun paremmuuteen miehiä vankemmin, mutta muilta osin mielipide-erot jäävät vähäisiksi. Kouluun uskovat tasapäisesti kouluja paljon käyneet ja käymättömät.

Edes puoluekanta ei suuresti erottele vastaajia, vaikka perussuomalaisia kannattavat ovatkin hiukan kriittisempiä kuin muut. Oikeisto ja vasemmisto ovat yhtä vakuuttuneita suomalaisen koulujärjestelmän erinomaisuudesta.

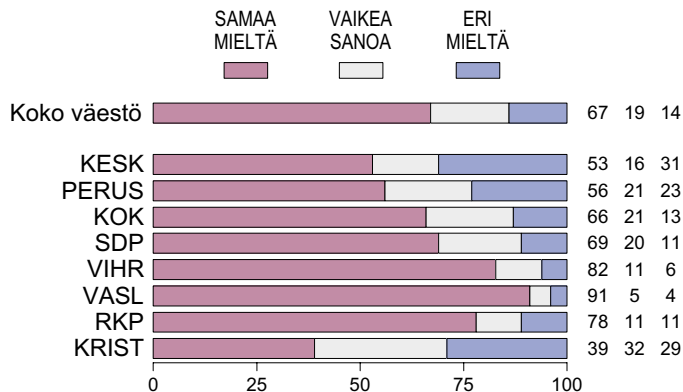
Kuvio 1. ”Suomessa on maailman paras peruskoulu” (%)

KOULU ON MUITA TÄRKEÄMPI

Ja vaikka suomalaista koulua pidetään lähtökohtaisesti hyvänä, kaksi kolmesta vastaajasta (67 %) olisi edelleen valmis lisäämään koulutuspanostuksia voimakkaasti, vaikka se merkitsisi määrärahojen vähentämistä joltakin muulta alalta. Kun sama kysymys kysyttiin vuonna 1988, lisäpanostuksia oli valmis vaatimaan 55 % vastaajista. Vain 14 % kyseenalaistaa väitteen. (Kuvio 2.)

Kuvio 2. ”Panostusta koulutukseen on maassamme voimakkaasti lisättävä, vaikka se merkitsisi määrärahojen vähentämistä joltakin muulta alalta” (%)

Lisäpanostuksista kysyttäessä vastaajien kannat alkavat hiukan hajota sen mukaan, mitä puoluetta he kannattavat.

Ehkä nykyisestä hallitusasetelmasta ja viimeaikaisesta, varsin tiukkasävyisestä koulutusleikkauskeskustelusta johtuu se, että keskustan, kokoomuksen ja perussuomalaisten kannattajat suhtautuvat lisärahaan hiukan varovaisemmin kuin oppositiopuolueiden kannattajat. Tästä huolimatta enemmistö (53–66 %) myös hallituspuolueitten tukijoista olisi valmis lisärahoitukseen muiden alojen kustannuksella.

Suomalaiset eivät myöskään ole valmiita suuriin koulu-uudistuksiin. Tämä ilmenee suhtautumisesta väitteeseen, jonka mukaan ”Nykyisen kaltainen peruskoulu on jäänne menneisyydestä ja asteittaisen kehittämisen sijaan kaikki tulisi ajatella kokonaan uusiksi”.

Vain 4 % vastaajista on täysin samaa mieltä voimakkaasta reformin tarpeesta ja 16 % on jokseenkin samoilla linjoilla. Kysymyksen torjua, hiukan jyrkemmin tai lievemmin, 54 % suomalaisista. (Kuvio 3.)

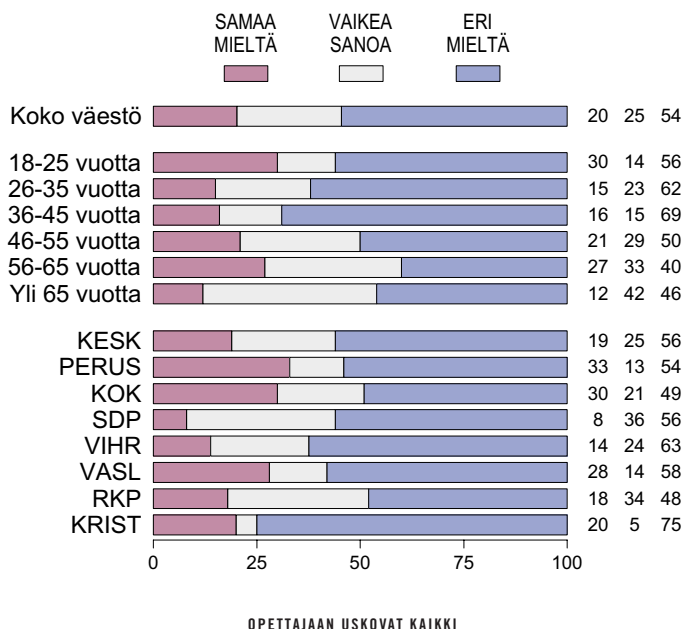
Keskimääräistä enemmän uudistuksen tarvetta kouluissa näkevät ne, jotka ovat siellä viimeksi olleet. 18–25-vuotiaitten keskuudessa perusteellista reformia kannattaa 30 % vastaajista, mutta 56 % ei näe tarvet-

ta koulujen kumoukselle. Keskimääräistä enemmän uhkia muutoksessa näkevät 26–45-vuotiaat, eli valtaosa nykyisten peruskoululaisten vanhemmista.

Puolueiden äänestäjäryhmistä valmiimpia koulun kumoukselliseen uudistamiseen ovat perussuomalaiset (33 %) ja kokoomuslaiset (30 %). Sen sijaan esimerkiksi johtavassa asemassa olevat ovat yksi konservatiivisimmista ryhmistä (17 % valmis muutokselle), vaikka yrityselämästä ajoittain on kuulunutkin arvostelun ääniä koululaisten numero- ja talousosaamisesta. Koulujen uudistamiskysymyksessä herrat ja SAK-laiset duunarit ovat – kerrankin – lähes pilkulleen samaa mieltä.

Toisaalta kysymyksen asettelu on varsin voimakas ja jopa radikaali, joten varovaisuus vastauksissa on odotettavaa. Itse asiassa voi olla perusteltua ajatella, että jos nimenomaan nuorista lähes kolmasosa pitää radikaalia muutosta tarpeellisena, se on melko voimakas signaali siihen suuntaan, että aivan ongelmaton suomalainen koulumalli ei ole.

Kuvio 3. ”Nykyisen kaltainen peruskoulu on jääne menneisyydestä ja asenteittaisen kehittämisen sijaan kaikki tulisi ajatella kokonaan uusiksi” (%)

ELIITTIKOULUILLE VAROVAISTA TUKEA

Koulua kuulee toisinaan kritisoitavan siitä, että se saattaa tuottaa tasa-päistä tasalaatuisuutta, mutta samalla koulujärjestelmä jättää lahjakkuudet oman onnensa nojaan ja tuottaa latteaa keskinkertaisuutta.

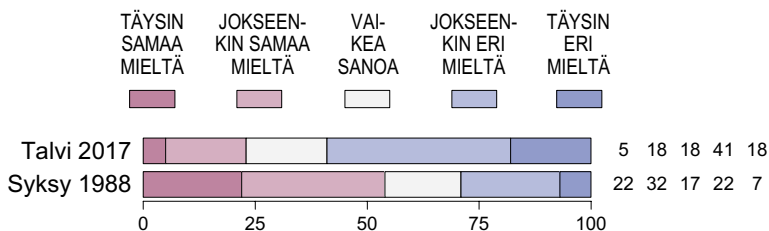
Teema on ollut esillä pitkään, ja itse asiassa huoli lahjakkaiden mahdollisuuksista on ohentunut. Kun asiaa kysyttiin Arvo- ja asennetutkimuksessa syksyllä 1988, vastaajista 54 % yhtyi väitteeseen, jonka mukaan ”suomalainen koulujärjestelmä tuottaa lähinnä vain tasapäisiä keskinkertaisuuksia, joilta puuttuu luovuus ja oma-aloitteisuus”. Sama kysymys tuottaa tänä vuonna huomattavan muutoksen: Väitteen koulun passivoivasta ja keskinkertaisuuteen pakenevasta luonteesta allekirjoittaa 23 % suomalaista. 59 % torjuu väittämän. (Kuvio 4.)

Väestöryhmien mielipide-erot noudattelevat samoja linjoja kuin koulujen uudistamiskysymyksessä. Nuorista 35 % näkee koulun ongelmana sen, ettei se rohkaise luovuuteen ja oma-aloitteisuuteen; 52 % ei ole samalla linjalla. Puolueiden kannattajaryhmistä keskinkertaisuuden valtaan uskovat eniten perussuomalaisten ja kokoomuksen kannattajat.

Suomalaisten koulua koskevista mielipiteistä paistaa hyvinkin voimakkaasti läpi perisuomalaisittain korostunut tasa-arvonäkemyks.

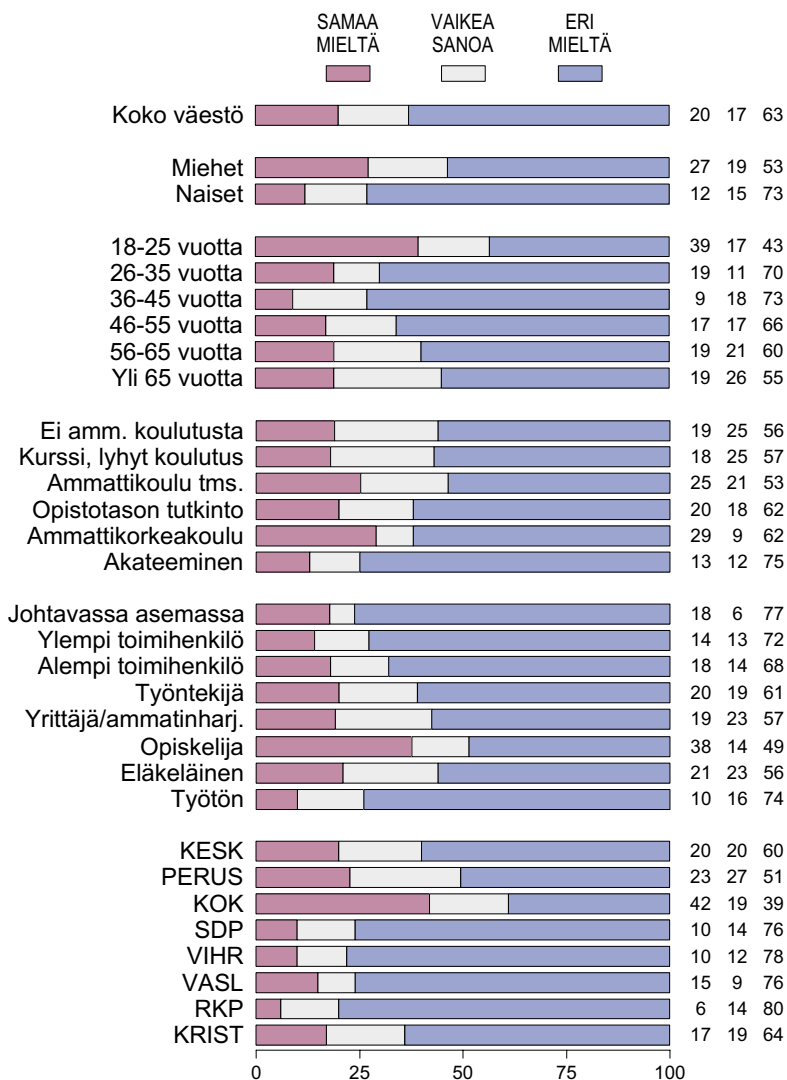
Vain 20 % katsoo, että kouluissamme olisi panostettava enemmän huippuosaamisen synnyttämiseen, vaikka se saattaisikin merkitä koulutuksen yleissivistävyydestä tinkimistä. 63 % suomalaisista valitsee ennemmin yleissivistyksen turvaamisen. (Kuvio 5.)

Kuvio 4. ”Suomalainen koulujärjestelmä tuottaa lähinnä vain tasapäisiä keskinkertaisuuksia, joilta puuttuu luovuus ja oma-aloitteisuus” (%)

OPETTAJAAN USKOVAT KAIKKI

Kuvio 5. ”Suomalaisissa kouluissa on panostettava enemmän huippuosaamisen synnyttämiseen, vaikka sitten koulutuksen yleissivistävyydestä tinkien” (%)

Yksittäisistä väestöryhmistä huippuosaamisen asianajajia ovat nuoret (39 %) ja opiskelijat (38 %), mutta eivät esimerkiksi johtavassa asemassa olevat (18 %). Kokoomuslaisia kysymys huippuosaamisesta säväyttää aika lailla (42 %), mutta esimerkiksi akateemisen tutkinnon suorit-

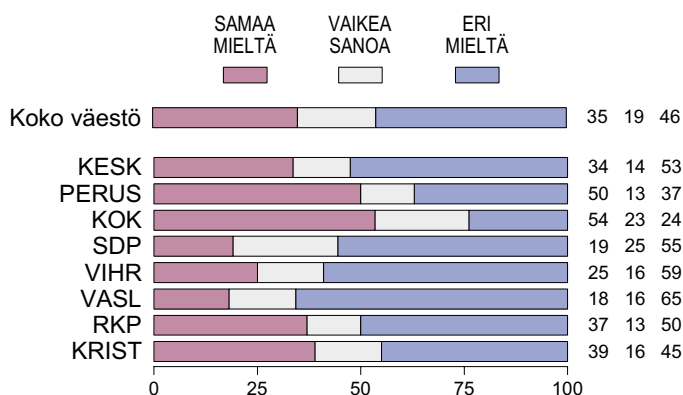
taneista vain 13 % yhtyy ajatukseen ja peräti 75 % liehuttaa yleissivistävyyden lippua.

Suomalaisen tasa-arvonäkemyksen vahvuuteen nähden hiukan yllättävää on se, että kuitenkin 35 % vastaajista olisi valmis järjestämään huippulahjakkaille omia kouluja. Ajatusta vastustaa 46 %. (Kuvio 6.)

Tai sitten molemmat ajatukset mahtuvat hyvin samaan kehykseen ja suomalaiset ajattelevat, että koulun yleislinjaksi sopii tasalaatuinen yleissivistävyys. Jos teknologinen kehitys ja kilpailu sitten vaativat huippujen parempaa valmennusta, se voidaan ehkä hoitaa erityiskouluissa.

Huippulahjakkaiden erityiskouluista puhuttaessa johtajatkin havahduttavat kannattamaan ajatusta hieman laajemmin (45 %). Silti heistäkin samansuuruinen joukko torjuu ajatuksen eliittikouluista. Kokoomuslaisia (54 %) ja perussuomalaisia (50 %) äänestävät ovat ainoat väestöryhmät, joissa enemmistö tukee ajatusta huippulahjakkaiden omista kouluista.

Kuvio 6. ”Huippulahjakkaille pitäisi olla omia kouluja” (%)

PALUU VANHAAN MALLIIN

Kun kysymykset siirtyvät koulujen sisälle, suomalaiset tunnistavat selvän ongelman ja myös sanovat sen ääneen. Maailma on saattanut muuttua monilta osin vapaamielisemmäksi, mutta kouluissa suomalaiset arvostavat edelleen järjestystä ja opettajan auktoriteetin kunnioittamista.

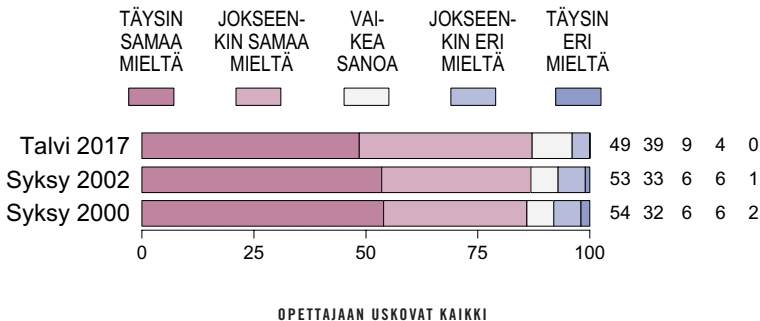
Niin paljon kuin monet entisiä opettajiaan saattavat kirotakin, lähes kaikki ovat valmiita antamaan opettajille selvästi enemmän sananvaltaa järjestyksenpidossa.

Peräti 88 % suomalaisista katsoo, että meno kouluissa vaatii sitä, että opettajilla on enemmän valtaa ja oikeuksia puuttua käytös- ja järjestyshäiriöihin. Tässä kysymyksessä suomalaisten kanta on pysynyt järkkämättömänä läpi 2000-luvun – vuonna 2000 kannatus samalle väitteelle oli 86 %. (Kuvio 7.)

Ajatus saa laajaa ja tasaista kannatusta jokseenkin kaikissa kansanryhmissä eikä ikäluokkien kesken synny merkittäviä eroja. Ainoastaan akateemisesti koulutetut ovat hiukan muita varovaisempia vahvistamaan opettajien asemaa luokassa, mutta heistäkin neljä viidestä hyväksyy ajatuksen. Vasemmistopuolueiden ja vihreiden kannattajien keskuudessa opettajan valtaa kohtaan ollaan hiukan muita kriittisempiä.

Suomalaiset ovat konservatiivisia myös suhteessaan muihin kouluissa jo tehtyihin uudistuksiin. Lasten numeroarvostelun aloittamisen rajaa

Kuvio 7. ”Opettajien valtaa ja oikeutta järjestyksenpitoon tulisi lisätä kouluissa tuntuvasti” (%)

on hinattu hitaasti ylöspäin, koska on pelätty sen vaikuttavan vahingollisesti koulunkäynnin motivaatioon.

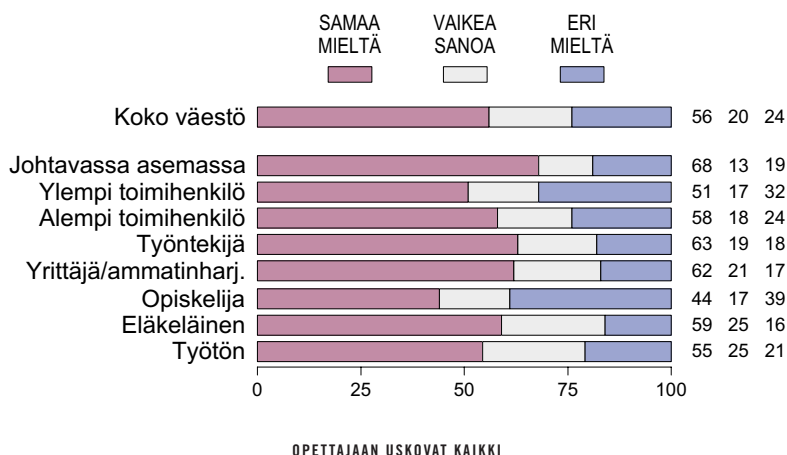
Entiset numeroarvostellut ovat melko selkeästi eri mieltä ja haluaisivat numerot takaisin. 56 % kansasta palauttaisi vanhanaikaisen numeroarvostelun kaikille alakoulun luokille (1–6). Nykyjärjestelmää kannattaa täysin tai jossain määrin 24 % vastaajista. (Kuvio 8.)

Mitä enemmän ihminen on itse saanut koulutusta, sitä todennäköisemmin hän kannattaa nykyistä sanallista arviota alaluokilla. Mitä puolueiden kannattajaryhmiin tulee, ei ehkä ole yllätys, että konservatiivisista kannanotoistaan tunnettujen perussuomalaisten kannattajista 77 % kannattaa vanhoja numerotodistuksia.

Kannat ovat varsin samansuuntaisia, kun pohditaan, saako lapsia erotella osaamisen perusteella. 58 % vastaajista pitää peruskoulussakin tasokursseja hyvänä ideana, jotta jokainen oppilas voi edetä omaa vauhtiaan. Vain 14 % on eri mieltä, ja 27 % ei osaa tai halua ottaa asiaan kantaa.

Ja edelleen: lähes samoilla lukemilla (58 % puolesta, 21 % vastaan) vastaajat kannattavat ajatusta, jonka mukaan koulujen tulisi kertoa oppimistuloksistaan ja kouluviihtyvyydestä vertailuilla, joiden tulokset olisivat kaikkien saatavilla olevaa, julkista tietoa.

Kuvio 8. ”Oppilaiden numeroarvostelu pitäisi palauttaa koko peruskoulun alakouluun (luokat 1–6)” (%)

SAAKO PERHE ITSE VALITA?

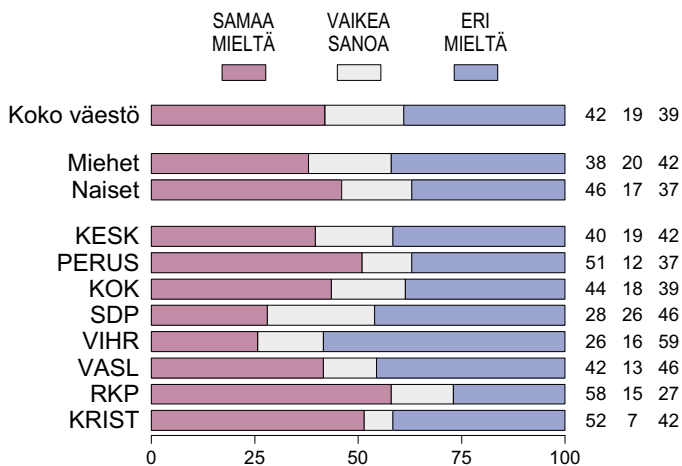
Koulupolitiikan kuuma kysymys, oikeus koulun valintaan päättyy kansan arvioinnissa kutakuinkin tasapeliin. 42 % suomalaisista on sitä mieltä, että peruskoulu pitäisi voida valita vapaasti kunta- tai koulupiirirajoista riippumatta. 39 % vastustaa ajatusta, ehkäpä ajatellen että vapaa valinta johtaa koulujen tasoerojen korostumiseen. (Kuvio 9.)

Tästä syystä asiaa kysyttiin toisessa kysymyksessä epäluulojen näkökulmasta, väitteellä ”Mahdollisuus valita koulu on huono asia, koska se johtaa siihen, että meille syntyy hyviä ja huonoja kouluja”. Tätä epätasa-arvoistumista pelkää 47 % vastaajista, eli hieman suurempi joukko kuin kouluvalintaa sinänsä vastustavien määrä. Noin joka kolmas (32 %) ei ole suuremmin tai juurikaan huolissaan koulujen laatuerojen kasvusta, mikäli valinnanvapaus tulisi voimaan.

Nuorimpia ja vanhimpia vastaajia asia huolettaa vähemmän kuin työiässä olevien joukkoa (26–65-vuotiaat), joista noin puolet uskoo valinnan johtavan jyrkempiin tasoeroihin.

Lievästi odottamatonta on se, että terveydenhuollon valinnanvapauden puolesta puhuneet kokoomuslaiset eivät pidä samaa valinnanva-

Kuvio 9. ”Oma peruskoulu pitäisi voida valita vapaasti kunta- tai koulupiirirajoista riippumatta” (%)

OPETTAJAAN USKOVAT KAIKKI

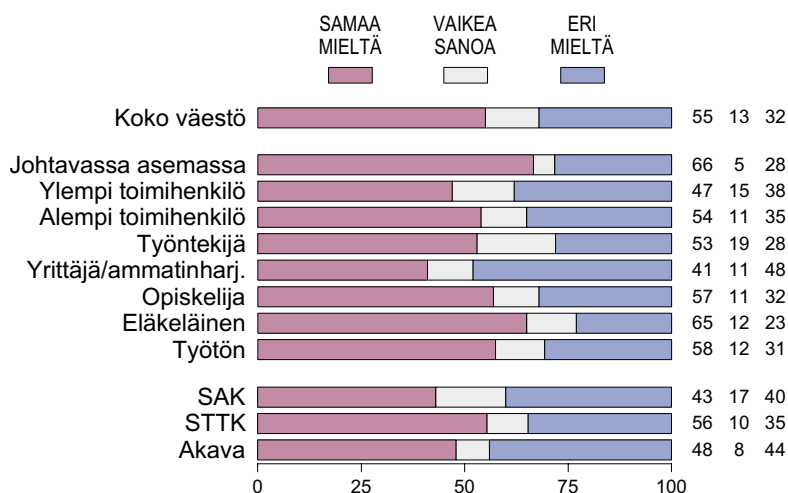
pautta kovinkaan tärkeänä, kun puhe on kouluista. Vaikka 44 % heistä kannattaakin valinnanvapautta, sillä irtoaa puolueiden joukossa vasta kolmas tila RKP:n (58 %) ja perussuomalaisten (51 %) kannattajien jälkeen. Jopa vasemmistoliiton äänestäjäkunnassa (42 %) kouluvalinta saa melkein saman kannatuksen kuin kokoomuksessa.

Melko yllättävää on sekin, että yleensä maailmankatsomusten erilaisuutta ja kasvatuksen yksilöllisyyttä korostavien vihreiden tukijat ovat tässä suhteessa kaikkein torjuvimpia: heistä vain 26 % kannattaa kouluvalintaa ja 59 % vastustaa.

Entäs sitten palveluntuottajat? Onko kysymys puhtaasti käytännöllinen vai sisältyykö esimerkiksi julkisen tuottamiin palveluihin ideologista itseisarvoa? Toisin sanoen onko suomalaisille sinänsä sama kuka palvelut tuottaa, kunhan opetuksen laadusta ja tasa-arvoisuudesta pidetään huolta?

Hiukan yli puolet (55 %) vastaa näin esitettyyn kysymykseen ”kyllä”, ja väitteen torjuu 32 % vastaajista. (Kuvio 10.) Toisin sanoen, vaikka kou-

Kuvio 10. ”On yhdentekevää, tuottaako koulutuspalveluita kunta, kolmas sektori tai yritykset, kunhan opetuksen laadusta ja tasa-arvoisuudesta pidetään huolta” (%)

OPETTAJAAN USKOVAT KAIKKI

lu sinänsä onkin lähes pyhä, lopputulos ratkaiskoon sen, kenen käsissä opetus on.

Jopa ammattiliittojen jäsenten keskuudessa moni näkee kysymyksen pragmaattisena: SAK-laisista 43 %, akavalaisista 48 % ja STTK-laisista peräti 56 % antaisi tilaa laadukkaaksi todennetuille palveluille – tulivat nämä sitten kunnasta, markkinoilta tai kolmannelta sektorilta.

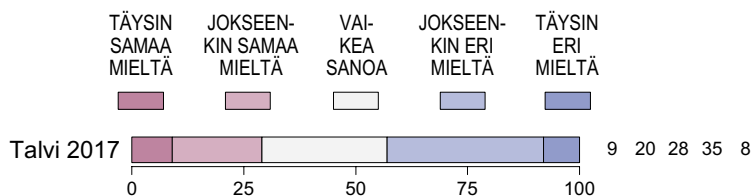
Mutta mitä tämä tarkalleen tarkoittaa yritysten roolista? Voiko yrityksillä olla selkeä rooli koulujen kehittämisessä, vai koetaanko markkinalähtöisyys haitalliseksi?

Pragmaattisuus leimaa vastauksia tässäkin kohdassa. 29 % kansasta ei antaisi yrityksille mitään roolia koulujen kehittämisessä, kun toisessa päässä 43 % on valmis hyväksymään yrityksille jonkinlaisen roolin. (Kuvio 11.)

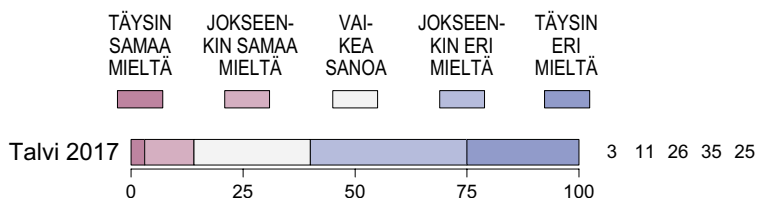
Yksi nykykoulun kasvavista puheenaiheista on vanhempien rooli opetuksessa. Julkisen keskustelun perusteella vanhemmat ovat yhtä aikaa passiivisia ja yliaktiivisia, toisin sanoen eivät aina osallistu lasten koulutyöhön riittävästi – tai sitten haluavat puuttua piinallisenkin tarkasti luokan tapahtumiin.

Kotien kanta on selvä: Vanhempien paikka on kotona. Väite ”Vanhemmat voisivat osallistua nykyistä enemmän myös opettamiseen” saa tukea vain 14 %:lta vastaajista. 60 % on jokseenkin tai täysin sitä mieltä, että vanhempien osallistumisen määrä on nykyisellään riittävä. (Kuvio 12.)

Kuvio 11. ”Yrityksillä ei pitäisi olla mitään roolia koulujen kehittämisessä” (%)

Kuvio 12. ”Vanhemmat voisivat osallistua kouluissamme nykyistä enemmän myös opettamiseen” (%)

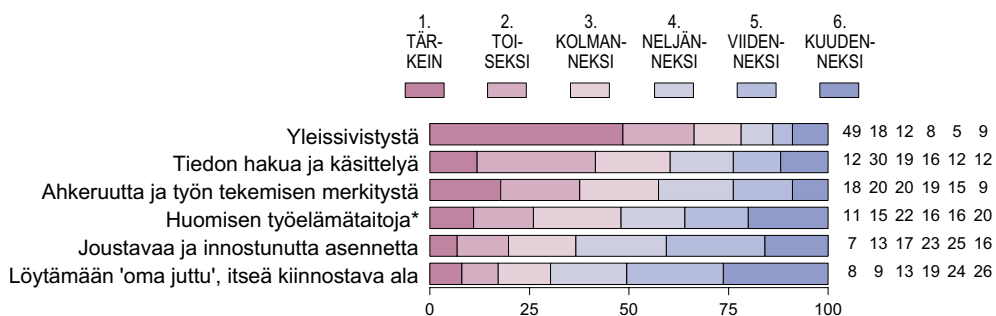

YLEISSIVISTYS ÜBER ALLES

Tiedämme myös tarkkaan, mihin koulua tarvitaan. Suomalaisten mielestä koulun olennaisin tehtävä on antaa laaja-alainen kuva maailmasta. Noin puolet (49 %) vastaajista pitää koulun tärkeimpänä tehtävänä yleissivistystä. Ahkeruuden ja työn tekemisen merkityksen ymmärtämisen asettaa ensimmäiseksi 18 % vastaajista. Näiden väliin kiilaa tiedon haku ja käsittely. (Kuvio 13.)

Huomisen työelämätaidot, kuten yrittäjäyys, luova ongelmanratkaisu, kansainvälisyys ja yhteistyö, eivät nouse perustehtävänä kovin korkealle.

Kuvio 13. Kuinka tärkeänä pitää eri asioiden opettamista lapsille peruskouluissa (tärkeysjäluvut 1–6, %)

* Esim. yrittäjäyys, luova ongelmanratkaisu, kansainvälisyys, yhteistyö.

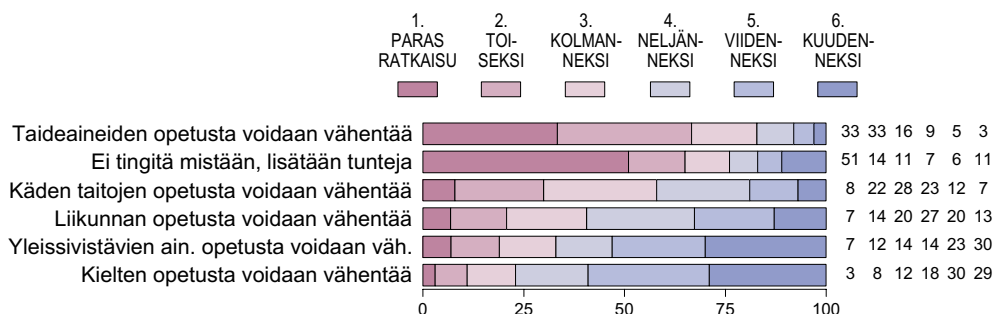
Samaten vaihtoehto ”joustava ja innostunut asenne” ei synnytä vastaajissa kovin innostunutta asennetta. Johtavan luokan mysteerit jatkuvat tässäkin: vaikka julkisista puheenvuoroista voisi toisin päätellä, johtavassa asemassa olevat eivät pidä asenteen joustavuutta ja innostusta järin suuressa arvossa. Yksikään (0 %) heistä ei pidä tämän asenteen rakentamista koulun ensisijaisena tehtävänä.

Koululla on paineita kasvattaa oppiaineiden valikoimaa. Jos opetussuunnitelmaan otetaan esimerkiksi yrittäjyyden, ohjelmoinnin tai luovan ongelmanratkaisun kaltaisia aineita, mistä otetaan niille tarvittava aika?

Noin joka toinen (51 %) vastaaja haluaa syödä ja säästää kakun, toisin sanoen pitää parhaana ratkaisuna päivän venyttämistä. Toinen puoli katsoo, että koululaisten päivää ei voi venyttää, joten jostain on siis nipistettävä. Tässä joukossa selvästi suosituin ratkaisu on vähentää taideaineiden tunteja. 33 % kaikista vastaajista pitää sitä ensisijaisena tinkimisen kohteena ja vain 3 % puolustaisi niitä viimeiseen asti. (Kuvio 14.)

Seuraavana säästökohteiden jonossa ovat käden taidot ja liikunta. Yleissivistäviä aineita vähentäisi ensimmäisenä vain pieni vähemmistö (7 %), mutta viimeinen säästökohde saattaa olla yllättävä – tai sitten ei lainkaan. Pienen, syrjäisen kansan on tultava ymmärretyksi muulla-

Kuvio 14. Mistä nykyisistä aineista tinkisi, jos peruskoulussa lisätään uusien taitojen (esim. yrittäjyys, luova ongelmanratkaisu, ohjelmointi) opettamista (järjestyssijaluvut 1–6, %)

OPETTAJAAN USKOVAT KAIKKI

kin kuin omalla kielellään. Tiukimmin suomalaiset pitävät kiinni kielten opetuksesta. Ensisijaiseksi kohteeksi sen mainitsee vain 3 % vastaajista.

Vahvimmin kieltenopetusta puolustavat oikeistopuolueitten kannattajat, jotka vastaavasti ovat aavistuksen taipuvaisempia tinkimään taideaineista. Kokoomusta äänestävät ovat muita enemmän liikuntapuolue, siis liikunnan vähentämistä vastaan; keskustaa kannattavat ottavat hiukan muita innokkaammin kantaa käden taitojen puolesta.

Opiskelijat ovat suhteellisen valmiita vähentämään käsitöistä, mutta tässä kohdassa ikä tekee selvästi tehtävänsä. Mitä enemmän vastajalle kertyy ikää, sitä enemmän hän on taipuvainen arvostamaan käden taitojen opetusta.

LEVOTON KOULUVUOSI 1917

Juuri itsenäistyneen Suomen kaupungeissa toimi 1 292 kansakoululuokkaa. Maalaiskunnissa toimi 3 474 kansakoulua, joista 86 on uusia, ilmoitti kouluhallitus ylpeänä.

Kansakoululaitoksen vuosikertomus Venäjän vallankumouksen, Suomen itsenäistymisen ja sodan talvelta 1917–1918 toteaa lakonisesti, että ”koulutyö tietysti ei voinut johtaa yhtä hyvin tuloksiin kuin tavallisina vuosina”.

Tilastonpitäjä pahoittelee erikseen sitä, että tietoja ei ole voitu saada oppilaiden poissaolopäivistä Hämeenlinnan, Tampereen ja Viipurin kaupungeista, koska ”kansakoulut olivat siellä lakkautus-tilassa suurimman osan lukuvuotta.”

Mutta koulun arvo tunnettiin, ja siihen panostettiin vahvasti. Kaupunkien kansakoulujen menot olivat 6,7 miljoonaa markkaa vuonna 1916, ja ne kasvoivat itsenäisyysvuonna 9,2 miljoonaan.

Yli puolet menokasvusta tuli opettajien palkkaukseen käytetystä rahasta. Sen lisäksi kertomus kiinnittää huomiota kahteen selvästi kasvaneeseen momenttiin, jotka ovat ”lämpö ja valaistus” sekä ”stipendejä ja avustusta oppilaille”.

Vuonna 2015 Suomessa toimi 2 397 peruskoulua ja 85 erikoiskoulua. Niissä opiskeli yhteensä 531 500 lasta. Vuoden aikana 102 normikoulun ja 14 erityiskoulun ovi laitettiin pysyvästi kiinni.